

Nr 39

Utlåtande i anledning av väckta motioner om viss specialutbildning för journalister.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 625 av herr *Kristiansson, Axel*, och herr *Wikberg* och II: 777 av herr *Hansson* i Skegrie m. fl. hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsam prövning och förslag beträffande utbildningsmöjligheter för journalister i syfte att uppnå en förbättrad informationsverksamhet i fråga om jordbruket och jordbrukspolitiken i enlighet med motionens syfte.

I motionerna framhålles vikten av att medborgarna är allsidigt och korrekt informerade om samhällets funktioner i olika avseenden. I fråga om jordbrukspolitiken, som beskrives som i många hänseenden svåröverskådlig och lätt att missförstå, anser motionärerna att samhället för närvarande gör ytterst obetydliga insatser för att för medborgarna förklara de förhållanden som motiverar hur denna politik bedrivs och dess verkliga innehåll.

Denna väsentliga informationsuppgift synes enligt motionärerna i mycket stor utsträckning åvila dagspressen och i viss mån fackpressen. Möjligheterna för dagspressens journalister att med måttliga arbetsinsatser skaffa sig kunskaper om jordbrukspolitiken är emellertid begränsade. Eftersom dagspressen förutsättes fullgöra en uppgift, som samhället självt försummar på detta område, synes det motionärerna motiverat att samhället underlättar för dagspressen att bedriva en objektiv och saklig informationsverksamhet. En väg att nå detta mål är att statsmakterna lämnar effektiva bidrag till utbildningen av de journalister som svarar för informationsverksamheten i hithörande frågor.

En sådan utbildningsverksamhet skulle förslagsvis kunna knytas till något av de statsunderstödda journalistinstituten. I första hand torde därvid veckokurser för kvalificerade och erfarna journalister böra komma i fråga. Under dessa kurser skulle experter från olika håll lämna objektiv information om de berörda frågorna och lättöverskådligt informationsmaterial ställas till förfogande. Stipendier skulle täcka de deltagande journalisternas kostnader och ersätta dem för förlorad arbetsförtjänst under den tid kursen pågår.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motion II: 777.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från Sveriges lantbruks-
Bihang till riksdagens protokoll 1966. 11 saml. Nr 39

förbund, Svenska journalistförbundet, journalistinstitutet i Stockholm och Göteborg samt Pressinstitutet.

Lantbruksförbundet säger sig gärna se att en vidareutbildning kommer till stånd i enlighet med vad motionärerna skisserat, inte minst med tanke på den dynamiska utveckling som är att vänta inom jordbruksnäringen de närmaste åren.

Förbundet anser det riktigt att utbildningen läggs upp i samarbete med journalistinstitutet. Lärarkraften kan hämtas från jordbrukets olika organ och organisationer, där man även kan sammanställa undervisningsmaterial. Ersättning för kostnader och förlorad arbetsförtjänst i samband med deltagande i vidareutbildningskurser bör täckas med stipendier.

Förbundet tillstyrker motionerna.

Journalistinstitutet anför i likalydande yttranden:

Institutet kan vitsorda behovet av fortbildning för verksamma journalister. Detta behov gäller en rad områden av samhällslivet, alltså inte enbart jordbrukspolitik.

Enligt sin stadga har journalistinstitutet till ändamål att utbilda journalister samt att främja utvecklingen på journalistikens område. Hittills har verksamheten emellertid inskränkt sig till en grundutbildning av journalister dels på en allmän avdelning, dels på en avdelning för konsumentupplysning.

Fortutbildningen av journalister har omhänderhaft av en särskild pressägd stiftelse, Pressinstitutet. Denna stiftelse har anordnat fortbildningskurser i en rad skiftande ämnen, och enligt vad vi har oss bekant planerar man även en kurs om jordbruks- och skogsfrågor.

Då det i varje fall för närvarande torde vara förenat med stora svårigheter att inordna fortbildningsverksamheten inom ramen för journalistinstitutet och då samarbetet med Pressinstitutet varit utmärkt, synes den av motionärerna föreslagna utbildningen lämpligen böra arrangeras av Pressinstitutet. Därest motionerna skulle vinna riksdagens bifall synes det också lämpligt att i sammanhanget aktualisera frågan om statligt bidrag till den fortbildningsverksamhet som Pressinstitutet bedriver på övriga områden av samhällslivet.

Journalistförbundet tillstyrker motionärernas hemställan under framhållande att jordbruksfrågorna, liksom en rad andra samhällsproblem, är av så komplicerad natur att särskilda insatser från statens sida synes väl motiverade för att via journalistutbildning genom pressen sprida en bättre information till allmänheten.

Förbundet anser vidare att den föreslagna formen för utbildningen är ändamålsenlig. Enligt förbundets mening bör dock utbildningen förläggas, inte som motionärerna föreslagit till journalistinstitutet utan till stiftelsen Pressinstitutet, som redan har en lämplig utbildningsorganisation och också har erfarenhet av liknande kursverksamhet.

Pressinstitutet har icke inkommit med yttrande. Under hand har dock från institutet upplysts att institutet planerat att före den 1 juli 1966 anordna en kurs av det slag motionärerna angivit.

Utskottet

I förevarande motioner hemställs om åtgärder för anordnande av statligt understödd utbildningsverksamhet för journalister i syfte att åstadkomma en förbättrad information rörande jordbruksfrågor.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om behovet och värdet av vidareutbildning för journalister för åstadkommande av en saklig och initierad samhällsinformation. Det sagda gäller inte bara jordbrukspolitiken utan i lika hög grad en rad olika områden av samhällslivet.

Den utbildning av journalister som nu sker vid de statsunderstödda journalistinstituterna har hittills inskränkt sig till en mer allmänt hållen grundutbildning, dels på en allmän avdelning, dels på en avdelning för konsumentupplysning, medan undervisning i princip inte meddelats inom särskilda specialområden. Styrelserna för instituten har i sina remissyttranden framhållit att det för närvarande torde vara förenat med stora svårigheter att inom institutens ram anordna fortbildningsverksamhet av det slag motionärerna anfört. Liknande synpunkter har också framförts av Svenska journalistförbundet. Från institutens och förbundets sida har i stället föreslagits att dylik utbildningsverksamhet får handhas av stiftelsen *Pressinstitutet*, som har en för dylik verksamhet utbyggd organisation. *Pressinstitutet* har också anordnat fortbildningskurser i en rad skiftande ämnen och planerar, enligt vad utskottet erfarit, för närvarande en kurs i jordbruks- och skogsfrågor. Anledning synes finnas till antagande att denna kursverksamhet kommer att fortsättas och vidareutvecklas. Initiativ och vilja till medverkan från jordbrukets egna organisationer torde därvid kunna vara av stor betydelse.

Med hänsyn till vad sålunda anförts finner utskottet icke skäl förorda åtgärder i motionens syfte. I anledning av förslaget om statliga bidrag till ifrågavarande kursverksamhet vill utskottet endast erinra om den utredning angående statliga stödåtgärder till dagspressen som föreslagits av innevarande års riksdag.

Utskottet hemställer,

att motionerna I: 625 och II: 777 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd .

Stockholm den 3 maj 1966

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

HARALD J. SKOGLÖSA

Närvarande:

från första kammaren: herrar Möller, Sörlin*, Hellebladh, Oscar Carlsson, Hübinette, Yngve Persson*, Axel Kristiansson*, Helge Karlsson, Kilsmo* och Sörenson*;

från andra kammaren: herr Skoglösa, fru Jäderberg, herrar Hamrin i Kalmar, Lundmark*, Haglund, Rimås, Larsson i Borrby*, Nilsson i Bästekille, Svanberg*, Nilsson i Agnäs samt fru Ekroth*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Hübinette, Axel Kristiansson, Skoglösa, Larsson* i Borrby, *Nilsson* i Bästekille och *Nilsson* i Agnäs, vilka ansett att utskottet bort anföra och hemställa följande.

I förevarande etc. . . . (= utskottet i styckena 1—2) . . . av samhällslivet.

Enligt utskottets mening är det i förevarande motioner framförda kravet värt beaktande. Frågan om utbildning av journalister i jordbruksfrågor bör sålunda snarast bli föremål för prövning. Motionärerna pekar på möjligheten att knyta ifrågavarande utbildning till något av de statsunderstödda journalistinstituten. En lösning i enlighet härmed finner utskottet i första hand böra prövas. Om en sådan lösning inte skulle vara möjlig bör andra vägar undersökas.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av motionerna I: 625 och II: 777 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt prövning och förslag beträffande utbildningsmöjligheter för journalister i syfte att uppnå en förbättrad informationsverksamhet i fråga om jordbruket och jordbrukspolitiken.